Lietas arhīva Nr. C-2234-21/29
ECLI:LV:KURT:2021:0609.C29247621.6.S
Lieta Nr.C29247621
Arhīva Nr. C-2234-21/29

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Ventspilī, 2021.gada 9.jūnijā

Kurzemes rajona tiesas tiesnese I.Fišere,
izskatot rakstveida procesā Ventspilī, Katrīnas ielā 14, civillietu Nr.C29247621 If P&C Insurance AS Latvijas filiāle (reģistrācijas Nr.40103201449) vienkāršotajā procedūrā pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" (reģistrācijas Nr. 40103362321) par zaudējumu piedziņu,

k o n s t a t ē j a

2021.gada 8.aprīlī Kurzemes rajona tiesā saņemta no Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas pārsūtītā civillieta If P&C Insurance AS Latvijas filiāles (turpmāk – prasītājs vai If Apdrošināšana) vienkāršotajā procedūrā pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" (turpmāk - atbildētājs) par zaudējumu piedziņu, kurā norādīts, ka 2018.gada 27.aprīlī /adrese/, saliets /pers. A/ apdrošinātais dzīvoklis Nr./numurs/ (turpmāk - Dzīvoklis). 2018.gada 11.maijā SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" sastādīja aktu par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem, kurā konstatēts ūdens noplūdes iemesls - karstā ūdens stāvvada sūce iekšējās korozijas rezultātā. Dzīvoklim nodarītie bojājumi norādīti arī 2018.gada 18.maija īpašuma apskates protokolā.

Kopējais Dzīvoklim noplūdes rezultātā nodarīto zaudējumu apjoms saskaņā ar SIA "/Nosaukums A/" sastādīto un sertificēta būvspeciālista /pers. B/ apstiprināto tāmi ir 789,56 EUR.

Pamatojoties uz negadījuma brīdī spēkā esošā privātpersonu īpašuma apdrošināšanas līguma (apdrošināšanas polises Nr./numurs A/) noteikumiem, If P&C Insurance AS Latvijas filiāle ir izmaksājusi /pers. A/ apdrošināšanas atlīdzību par ūdens stāvvada bojājuma rezultātā dzīvoklim nodarīto kaitējumu.

Lietā nav strīda, ka konkrētajā gadījumā māja /adrese/, ir nodota atbildētāja pārvaldīšanā. Minētā iemesla dēļ, ievērojot Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta d) apakšpunktā noteikto, ka obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības ietver dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu, atbildētājam ir tiesības un pienākums pārvaldīt un apsaimniekot mājas kopīpašumā esošās daļas, tai skaitā, bet ne tikai, mājas ūdensapgādes sistēmu Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā noteiktajā kārtībā.

Ņemot vērā minēto, atbildētājs, kā dzīvojamās mājas pārvaldnieks, ir atbildīgs par mājas kopīpašumā esošo daļu un kopējo inženiertehnisko komunikāciju pienācīgu uzturēšanu un pārbaudi, kā arī par tehnisko apkopi un remontu. Ņemot vērā atbildētāja sastādīto aktu par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem, ka noplūde notika karstā ūdens stāvvada bojājuma dēļ, kas ir daļa no mājas kopējām inženiertehniskajām komunikācijām, atbildētājs ir pilnībā atbildīgs par notikušo noplūdi un tā rezultātā nodarītajiem zaudējumiem.

Tā kā saskaņā ar apdrošināšanas polises nosacījumiem, iestājoties apdrošināšanas gadījumam apdrošinājuma ņēmējam jāuzņemas pašrisks 140,00 EUR apmērā, If Apdrošināšanai nodarīto zaudējumu apmērs sastāda 649,56 EUR t.i., aprēķinātā apdrošināšanas atlīdzība 789,56 EUR mīnus pašrisks 140,00 EUR. Tomēr tā kā apdrošinājuma ņēmējam apdrošināšanas atlīdzība tika izmaksāta personīgi un If Apdrošināšanai nav zināms, vai dzīvokļa remontu apdrošinājuma ņēmējs ir veicis, If Apdrošināšana uztur prasību 404,22 EUR apmērā, kas veidojas no remontdarbu tāmē norādītajām tiešajām izmaksām 517,12 EUR un 21% PVN no materiālu izmaksām 129,04 EUR jeb 27,10 EUR, mīnus pašrisks 140,00 EUR. Tādējādi prasības summas aprēķins ir šāds: 517,12 EUR + 27,10 EUR = 544,22 EUR - pašrisks 140,00 EUR = 404,22 EUR.

Saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40. panta pirmo daļu apdrošinātājs, kas ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību izmaksātās summas apmērā, pārņem apdrošinātā prasības tiesības pret personu, kas atbildīga par zaudējumiem. If Apdrošināšana ir izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību saistībā ar /pers. A/ apdrošinātajam dzīvoklim nodarītajiem bojājumiem, līdz ar to If Apdrošināšana pilnībā pārņem no /pers. A/ prasības tiesības 404,22 EUR apmērā.

If Apdrošināšana 2018.gada 23.augustā nosūtīja uz atbildētāja juridisko adresi vēstuli, prasot regresa kārtībā atlīdzināt zaudējumus izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības 404,22 EUR apmērā.

Atbildētājs 2018.gada 25.septembra atbildes vēstulē norādīja, ka atsakās atlīdzināt radušos zaudējumus, jo nav konstatējami zaudējumu atlīdzināšanas priekšnosacījumi. Turklāt atbildētājs nenesot atbildību par zaudējumiem, jo komunikāciju ekspluatācijas termiņš ir beidzies, un Dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieki neesot pieņēmuši lēmumu par minēto komunikāciju nomaiņu un darbiem nepieciešamā finansējuma nodrošinājumu.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv trīs šādi priekšnoteikumi: 1) prettiesiska vainojama rīcība (ietver arī vainojamības vai attaisnojumu neesamības noskaidrošanu); 2) kaitējuma esamība; 3) cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un kaitējumu *(prof. Dr.habil.iur. Kalvis Torgāns. Vainas vai attaisnojumu meklējumi civiltiesībās. Jurista Vārds, Nr.20, 2005.gada 31.maijs).*

Prasītājs uzskata, ka visi zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumi ir pierādīti.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Civillikuma 1770., 1773., 1775., 1779.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta d) apakšpunktu, likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu, Ministru kabineta noteikumu Nr.907 13.punktu, Nr.1014 7.punktu, 9.punktu, 13.punktu **prasītājs lūdz** piedzīt no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par labu prasītājam zaudējumus 404,22 EUR, samaksāto valsts nodevu, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus, ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības apmaksai 60,63 EUR apmērā. Noteikt tiesības prasītājam saņemt 6% gadā no piespriestās summas par laiku līdz sprieduma izpildei.

2021.gada 5.martā tiesā saņemts **atbildētāja paskaidrojums par celto prasību** (lietas 53.-61.lapas), kur norādīts, ka prasību neatzīst pilnībā, sekojošu apsvērumu dēļ :

Atbildētājs uzskata, ka prasītāja sastādītā tāme nav noformēta saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.916 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība", kuri izdoti saskaņā ar Dokumentu juridiskā spēka likuma 8.panta pirmo daļu, jo uz tāmes nav visi nepieciešami rekvizīti, līdz ar to dokumentam nav juridiska spēka. Atbilstoši "Dokumenta juridiskā spēka likuma" 1.panta otrai daļai: "Dokumenta juridiskais spēks nodrošina iespēju izmantot attiecīgo dokumentu tiesību īstenošanai vai likumisko interešu aizstāvībai. Dokuments, kuram nav juridiska spēka, citām organizācijām un fiziskajām personām nav saistošs, bet ir saistošs šā dokumenta autoram.", savukārt 4.panta pirmā daļa nosaka, "Lai dokumentam būtu juridisks spēks, tajā iekļauj šādus rekvizītus: 1) dokumenta autoru nosaukums; 2) dokumenta datums; 2) paraksts."

Prasības pieteikumā nepilnīgi norādīts saliešanas iemesls (pretlikumīgi aizbūvēts stāvvads dzīvoklī Nr./numurs B/), nav ziņas par iepriekšēja remonta (dzīvokļa stāvokļa) vērtību, par pēc appludināšanas remonta paveikšanas faktu un sastādītā tāme nav saskaņota ar atbildētāju.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 9.pants skaidri nosaka, ka par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu, tajā skaitā par šā likuma 6.panta otrās daļas noteikumu nepildīšanu vai nepienācīgu izpildi, dzīvojamās mājas īpašnieks atbild likumā noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar likuma 1.pantu dzīvojamās mājas īpašnieks — dzīvojamās mājas īpašnieks vai valsts dzīvojamās mājas valdītājs. Dzīvojamās mājas īpašnieks ir arī dzīvokļa īpašuma īpašnieks.

Dzīvokļu īpašnieku pienākums saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 1.punktu ir piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā. Arī Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5.panta pirmajā daļā noteikts dzīvojamās mājas īpašnieka pienākums nodrošināt dzīvojamās mājas pārvaldīšanu. Minētā likuma 6.pantā uzskaitītas gan obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības, gan citas pārvaldīšanas darbības pēc dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku gribas un maksātspējas. Minētā likuma 10.pants paredz, ka dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbības dzīvojamās mājas īpašnieks kopumā vai atsevišķas 6.pantā noteiktās darbības var nodot veikt pārvaldniekam, rakstveidā noslēdzot ar viņu pārvaldīšanas līgumu.

Civillikuma 1792.pants nosaka, ja zaudējumu atlīdzības prasījums izriet nevis no līgumiskas saistības pārkāpuma, bet no darbības, kas pati par sevi bijusi prettiesīga, tad zaudējuma vērtējums samērojams ar priekšmeta vērtību zaudējuma nodarīšanas laikā. Pamatojoties uz to, lai prasītu zaudējumu atlīdzību, ir jākonstatē: 1) prettiesisko rīcību; 2) zaudējumu esamību un apmēru; 3) cēloņsakarību starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem; 4) pārkāpēja vainu.

Iepriekš minētie noteikumi ir pamatnostādne zaudējumu atlīdzības konstatācijai. atbildētājs uzskata, ka prasītājs atsaucoties uz neatļauto darbību (bezdarbību) no atbildētāja puses, pats, tikai pēc īpašnieka iesniegumu, nepārliecinoties vai remonts ir paveikts, izmaksājot tam atlīdzību, ļoti paviršu izvērtēja pieprasīta zaudējuma nodarīšanas apstākļus un atlīdzinājuma apmēru, turklāt vispār nevērtējot zaudējumu vērtējuma samērojamību ar priekšmeta vērtību zaudējuma nodarīšanas laikā.

Atbildētājs uzskata, ka zaudējumu atlīdzības summa ir nesamērīgi liela, salīdzinot ar 2018.gada 11.maija Aktā par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem (turpmāk tekstā – Akts) norādītiem bojājumiem. No akta izriet, ka bojāts krāsojums 0,25 m^2 kopplatībā un tapetes 1,75 m^2 kopplatībā, citi bojājumi nav konstatēti. Aktu parakstīja dzīvokļa īpašnieks. Savukārt no prasības izriet, ka remonta izmaksa bez pašriska ir 404,22 EUR, kas ar pašrisku ir vairāk nekā 202,11 EUR par 1.00 m^2, kas ir nesamērīgi liela, salīdzinot ar dzīvokļa stāvokli pirms remonta (fotouzņēmumi Akta pielikumā). Akts nav apstrīdēts. Prasītājs dzīvokļa stāvokļa salīdzinājumu pirms/pēc remonta nav iesniedzis. Kādu iepriekšējo stāvokli ir jāatjauno? Kādi ir pieradījumi, ka prasītāja norādītie bojājumi tika nodarīti tieši šīs appludināšanas laikā? Kā par to samērojamību pārliecināsies tiesa? Vai remonts ir paveikts? Atbildētajam (gadījumā, ja tas tiešam ir vainīgs) nav jāuzlabo dzīvokļa stāvoklis un nav jādod atlīdzība par neesošiem bojājumiem. Turklāt, ja stāvvads dzīvoklī Nr./numurs B/ bija pretlikumīgo aizbūvēts. Akts apstiprina un fotouzņēmumos redzams, ka stāvvadi abos dzīvokļos ir pretlikumīgi aizbūvēti. Remonts dzīvokli ir no pēc PSSR laikiem. Krāsojums atjaunojams ar dažu krasu bundžām, bet tapetes bija uzlīmētas no atgriezumiem. Vai šādam remontam ir kāda vērtība?

Prasītājs atsaucas uz Civillikuma 1779.pantu, norādot, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis, līdz ar to svarīgi noskaidrot atbildētāja neattaisnojamu darbību, vai ir nodarīti zaudējumi un vai pastāv cēloniskais sakars starp neattaisnojamo darbību un zaudējumiem. Jāuzsver, ka prasība nav celta, norādot, ka atbildētājs ir veicis konkrētu darbību, kuras rezultātā radīti zaudējumi, līdz ar to nav apspriežama atbildētāja prettiesiskā darbība.

Prasītājs norāda, ka zaudējumi radušies apsaimniekotāja bezdarbības rezultātā, jo nav veikti normatīvajos aktos noteiktie pienākumi, lai novērstu dzīvokļa appludināšanu un zaudējumu rašanos, kas neatbilst likumdošanai un patiesībai.

Atbildētājs ir izpildījis savas likumiskas un līgumiskas saistības, no atbildētajā puses nav bijusi prettiesīga darbība vai bezdarbība. Atbildētājs 2018.gada 4.jūnijā (apsekošana 03.,04.2018., akta fotogrāfijas) sastādīja Aktu par dzīvojamas mājas vizuālo apsekošanu (pielikumā), no kura izriet, ka karstā ūdens stāvvadi ir apmierinošā stāvoklī un daļēji ir nomainīti (nav bojājumu, kuru novēršanai nepieciešams ārpuskārtas remonts), tiem beidzies ekspluatācijas termiņš, tie iekļauti RDA. No minētā izriet, ka atbildētājs regulāri ir apsekojis dzīvojamo ēku, pildot 29.09.2010. Ministru kabineta noteikumus Nr.907 (iepriekšējā un aktuālā redakcijā) "Noteikumi par dzīvojamās apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 3.1.,6.,13.,13.1 punktus, kas nosaka, ka dzīvokļu īpašumos sadalītā dzīvojamā mājā pārvaldnieks kopīpašuma daļā ietilpstošo iekārtu un inženierkomunikāciju daļas, kas atrodas atsevišķos īpašumos, vizuāli pārbauda pārvaldīšanas līgumā noteiktajā kārtībā (šāds līgums nav noslēgts), ka divas reizes gadā dzīvojamās mājas koplietošanas telpu grupās un citās kopīpašumā esošajās telpu grupās un daļās veicama inženiertīklu vizuālā apskate. Pilnīgi skaidrs, ka atbildētajam nav un nekad nebija pienākuma apsekot atsevišķos īpašumus (dzīvokļus). Tiesai ir iesniegti tikai atsevišķie akti, jo visu aktu un dokumentāciju iesniegšana nav lietderīga un nemaina lietas būtību.

Atbildētājs 2012.gada oktobrī un turpmāk sagatavojot Dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumus (plānus) 2013.-2018.gadiem, informēja dzīvojamās mājas iedzīvotājus par minēto un citu komunikāciju ekspluatācijas termiņa beigām (2005.gada, pirms izveidots atbildētājs un pieņemti noteikumi, 29.09.2010. MK noteikumu Nr.907, 2.pielikuma 2.2.1.punkts – cinkotie cauruļvadi – 20 gadi) un nepieciešamību tas nomainīt. Māja nodota ekspluatācijā 1985.gadā. Tātad komunikācijai ir beidzies ekspluatācijas termiņš. Mājā, pirms šīs komunikācijas nomaiņas, bija/ir citi vairāk svarīgie darbi.

11.07.2017. MK noteikumu Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" 5.punkts nosaka, ka obligātos izdevumus par dzīvojamās mājas remontu, kā arī maksājumu par turpmākajos periodos obligāto pārvaldīšanas darbību ietvaros veicamajiem dzīvojamās mājas remonta darbiem tāmē ietver, ja vizuālajā pārbaudē vai tehniskajā apsekošanā ir konstatēti dzīvojamās mājas bojājumi.

Pilnīgi pareiza likumdevēja norma, jo tā aizsargā kopību no pārvaldnieka pretlikumīgas darbības, kad visi darbi tiek veikti kā avārijas darbi un to veikšanai nav nepieciešams kopības akcepts. Tāpat šī norma aizsarga pārvaldnieku, jo mājas pārvaldnieks pielīgtās saistības var izpildīt tikai to naudas līdzekļu ietvaros, kurus šim nolūkam viņam iemaksājuši dzīvokļu īpašnieki, bez iepriekšēja saskaņojuma (izvērtējuma par šādu izdevumu lietderību, izmaksām un rezultātu) nekādu mantisku atbildību par īpašnieku ieguldījumiem kopīpašumā viņš uzņemties nevar. Šādu pienākumu viņam neuzliek arī likums (Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 29.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-211/2015 un pāreja judikatūra.

Dzīvokļa īpašuma likuma 13.panta 2.[1] daļa nosaka, ka dzīvokļa īpašnieks atbilstoši viņa dzīvokļa īpašumā ietilpstošās kopīpašuma domājamās daļas apmēram veic uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma pamata noteiktos naudas maksājumus uzkrājumu fondā šā panta pirmajā un otrajā daļā

paredzēto dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbību veikšanai. Pieņemot minēto lēmumu, dzīvokļu īpašnieku kopība izvērtē dokumentus, kas pamato attiecīgo darbību veikšanu vai to izmaksu efektivitāti.

Tas nozīmē, ka par uzturēšanas darba plāna apstiprināšanu vai grozījumiem, attiecībā uz karstā ūdens stāvvadu remontu, kopība likumā noteiktajā kartībā lēmumu nepieņēma. Uzkrājums šiem remontdarbiem nav izveidots. Savukārt 2017., 2018.gada kopība pieņēma lēmumu pat par atbildētāja remontdarbu (ārsienu nostiprināšana) piedāvājuma noraidīšanu (protokols pielikumā).

MK noteikumu Nr.907 4.punkts nosaka, ka remontu veic, lai nodrošinātu dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju turpmāku ekspluatāciju. Remonts var būt: 4.1. ārpuskārtas remonts – šajos noteikumos minēto bojājumu savlaicīga novēršana; 4.2. plānotais remonts – bojājumu novēršana dzīvojamās mājas pārvaldītāja noteiktajā termiņā.

Tātad vienalga kā, vizuālajā pārbaudē vai tehniskajā apsekošanā, lai uzsākt jebkādu remontu ir jākonstatē dzīvojamās mājas (komunikāciju) bojājums. Pieradījumi, ka pirms avārijas konstatēts ūdens sistēmas bojājums, kas dotu tiesības veikt bojāto vietu ārpuskārtas remontu, lietā nav.

Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka "kopīpašumā esošajā daļa ietilpst dzīvojamās mājas un tās ārtelpu (galeriju, balkonu, lodžiju, terašu) ārējās norobežojošās konstrukcijas (tai skaitā sienas, arhitektūras elementi, jumts, koplietošanas telpu logi un durvis, arī ārdurvis), iekšējās slodzi nesošās konstrukcijas (tai skaitā nesošās sienas un kolonnas, kā arī atsevišķos īpašumus norobežojošās sienas), starpstāvu pārsegumi (tai skaitā siltuma un skaņas izolācijas slāņi), koplietošanas telpas (tai skaitā bēniņi, kāpņu telpas, pagrabtelpas), kā arī dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas, iekārta un citi ar dzīvojamās mājas ekspluatāciju saistīti funkcionāli nedalāmi elementi, kas nepieder pie atsevišķā īpašuma (tai skaitā atsevišķā īpašuma robežās esošie sildelementi), ja to funkcionālā darbība ir atkarīga no kopīpašumā esošajām inženierkomunikācijām." No minētā, kopsakarā ar Dzīvokļu īpašuma likuma 3.panta otras daļas 2.punktu, secināms, ka ūdens apgādes sistēma līdz stāvvadu ievadam (atzaram utt.) arī ir visu dzīvokļu īpašnieku kopīpašums.

2013.-2018.gados dzīvojamai mājai /adrese/, Dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumos tika norādīts uz karstā ūdens stāvvadu nomaiņu, bet līdz šim brīdim uzkrājums pat vairāk svarīgiem darbiem nav izveidots. Turklāt kopība noraidīja remontdarbu piedāvājumu. Tādēļ atbildētājs par radītiem zaudējumiem atbildību nenes, jo saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 3.panta otrās daļas 2.punktu dzīvokļa īpašnieks atbild par dzīvokļa īpašumā ietilpstošo komunikāciju tehnisko stāvokli. Tātad par atsevišķajā dzīvokļa īpašumā ietilpstošo kopīpašumā esošo inženierkomunikāciju daļu tehnisko stāvokli atbild dzīvokļa īpašnieks. Minēto apstiprina vairāki tiesas spriedumi (zemāk).

Atbildētājs, veicot dzīvojamās mājas apsekošanu, norādījis nepieciešamos remontdarbus un orientējošās izmaksas. 2018.gada izmaksas norādītas uzturēšanas darba plānā.

Lietas materiālos nav neviena pierādījuma tam, ka atbildētājs būtu pieļāvis jebkādu darbību, kas būtu par pamatu notikušajam ūdens stāvvada bojājumam, vai gluži pretēji bezdarbību, kur pie pastāvošajiem apstākļiem, ja būtu zināms par draudošo bojājumu atbildētājs kompetences ietvaros nebūtu rīkojies un draudošo bojājumu novērsis. Saskaņā ar Civillikuma 1071.pantu, uz kopējo lietu gulošās nastas, apgrūtinājumi un lietas uzturēšanai vajadzīgie izdevumi jānes kopīpašniekiem samērīgi ar viņu daļām. Mājas koplietošanas telpas atrodas kopīpašumā ar citiem dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem. Atbildētājs ir dzīvojamās mājas apsaimniekotājs, kurš var rīkoties tikai pamatojoties uz dzīvokļu īpašnieku kopsapulču lēmumiem. Tas liecina par, to, ka atbildētājs nav vainojams bezdarbībā un zaudējumu nodarīšanā prasītājam. Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 16.panta 2.daļu, vienīgi dzīvokļu īpašnieku kopība ir tiesīga pieņemt lēmumus par atsevišķu vai visu dzīvojamas mājas pārvaldīšanas darbību uzdošanu pārvaldniekam, saskaņā ar 16.panta 8.punktu, dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumu noteikšanu un maksāšanas kārtību. 11.07.2017. MK noteikumu Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" 14.punkts nosaka, ka ne vēlāk kā sešu nedēļu laikā pēc šo noteikumu 10.punktā minētajā paziņojumā norādītās dienas dzīvokļu īpašnieku kopība pieņem lēmumu par pārvaldnieka sagatavotā dzīvojamās mājas uzturēšanas darbu plāna un aprēķināto pārvaldīšanas maksājumu apstiprināšanu vai noraidīšanu. No tā secināms, ka par minētā darba prioritāte remontdarbu plānā un tā apmaksas kārtību dzīvokļu īpašniekiem bija pienākums (SKC-109/2019) sasaukt kopsapulce un pieņemt lēmumu. Šo pienākumu kopība neizpildīja.

Atbildētājs ir veicis nepieciešamās darbības un informējis kopīpašniekus par nepieciešamajiem remontdarbiem (rēķins pielikumā), bet kopīpašnieki nav pieņēmuši dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumu, uz kura pamata pārvaldnieks būtu varējis veikt karstā ūdens stāvvada ieplānotu nomaiņu un nodrošinājuši attiecīgu finansējumu. Neviens normatīvais akts neparedz piespiedu pārvaldniekam pienākumu pašam sasaukt dzīvokļu īpašnieku kopsapulci lēmumu pieņemšanai vai nodrošināt finansējumu.

Atbildētāja darbība (bezdarbība) nav cēloniskā sakarā ar prasītājam nodarītajiem zaudējumiem, jo tie nav radušies tiešā cēloņsakarībā ar atbildētāja rīcību.

Turklāt Civillikuma 1776.panta pirmā daļa paredz, ka cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi. Savukārt tā paša panta trešā daļa paredz, ka cietušajam ir tiesības prasīt to zaudējumu atlīdzību, no kuriem tam nav bijis iespējams izvairīties, veicot iepriekš citētajā panta daļā minētos pasākumus.

Aktā konstatēts un fotouzņēmumi apstiprina, ka "bojājumus izraisīja karstā ūdens stāvvada sūce dzīvoklī Nr./numurs B/. stāvvads dzīvoklī ir pretlikumīgi aizbūvēts". Dzīvokļa īpašnieks Aktu neapstrīd. Šāda sūce pretlikumīgi aizbūvētā šahtā nevar izveidoties pārvaldnieka darbības vai bezdarbības dēļ. Par atsevišķajā dzīvokļa īpašumā ietilpstošo kopīpašumā esošo inženierkomunikāciju daļu tehnisko stāvokli atbild dzīvokļa īpašnieks. Minēto apstiprina Latgales apgabaltiesas 2019.gada 25.jūlija (stājies spēkā 27.08.2019.) sprieduma lietā Nr.C29564017 (CA-0175-19) 7.9.punkts. Tās nozīmē, ka appludināšana notika tādēļ, ka dzīvokļa īpašnieks neievēroja Dzīvokļa īpašuma likuma 3.panta otras daļas 2.punktu, 10.panta pirmās daļas 6.,7.punktu (pienākums nodrošināt iespēju pārvaldnieka pilnvarotiem speciālistiem veikt dzīvokļa īpašumā darbības, kas nepieciešamas ar dzīvojamās mājas ekspluatāciju saistītu komunikāciju) un 15.12.2017. Rīgas domes saistošo noteikumu Nr.17 "Rīgas pilsētas centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības saistošie noteikumi" prasības.

Dzīvokļu īpašuma likuma 3.panta otra daļa nosaka, ka atsevišķā īpašuma elementi ir: 1) telpas vai telpu grupas robežās esošie konstruktīvie slodzi nenesošie, nožogojošie un apdares elementi (tai skaitā iekšējās starpsienas, griestu, grīdu un sienu apdare, durvis); 2) inženiertīkli un inženierkomunikācijas līdz kopīpašuma stāvvadiem.

No prasības pieteikuma satura nevar izdarīt secinājumus, ka dzīvokļu īpašnieki veica visus nepieciešamos pasākumus, lai dzīvokļa īpašumam nodarīto zaudējumu apmērs nerastos vai vismaz nepalielinātos. Proti, tiem pirms appludināšanas bija pienākums pieņemt lēmumu par ūdens apgādes sistēmas remonta finansējumu (Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5.,9.panti), bet pēc noplūdes (ja tāda bija) bija jāveic visi nepieciešamie un iespējamie pasākumi, lai novērstu savā īpašumā tehniskā stāvokļa turpmāku pasliktināšanu un tādējādi izvairīties no jauna zaudējuma rašanās.

03.05.2018. Apdrošināšanas līguma likuma 7.pants (pirms tam analoģiski 5.pants) paredz, ka (1) Noslēdzot apdrošināšanas līgumu, apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā pienākums ir sniegt apdrošinātāja pieprasīto informāciju par apdrošināšanas objekta stāvokli un apstākļiem, kas apdrošinātājam nepieciešama apdrošinātā riska iestāšanās iespējamības un iespējamā zaudējumu apmēra novērtēšanai… (6) Pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas apdrošinātājam, ja tas nepieciešams apdrošinātā riska iestāšanās iespējamības novērtēšanai, ir tiesības pārbaudīt apdrošināšanas objektu vai informāciju par riskiem, kas saistīti ar apdrošināšanas objektu, par to informējot apdrošinājuma ņēmēju vai apdrošināto.

Minētas normas un MK noteikumi Nr.907 norāda, ka faktiski prasītājs apdrošināja dzīvokļa īpašumu zinot, ka tā sastāvā jau apdrošināšanas

līguma noslēgšanas brīdī ir kopīpašuma komunikācijas, kuram bija beidzies vai tuvojas beigām ekspluatācijas termiņš. Šīs normas izpilde no prasītāja un dzīvokļa īpašnieka (kopības) puses tiesai ir jāvērtē, lai panākt lietas likumīgo un taisnīgo izspriešanu.

16.11.2020. spriedumā lietā Nr.C29458919 18.punktā norādīts: "Apdrošinātājs riska iestāšanās iespējamības un iespējamā zaudējumu apmēra novērtēšanai izmanto arī publiski pieejamo vai savā rīcībā esošo tiesiski iegūtu informāciju par apdrošināšanas objekta stāvokli un apstākļiem. Dzīvojamā māja /adrese A/ Rīgā uzbūvēta 1976.gadā. Secināms, ka riska iestāšanos slēdzot apdrošināšanas līgumu, Prasītāja nav izvērtējusi".

Ņemot vērā augšminēto atbildētājam nav saprotams, ka prasītājs, neizvērtējot visus iepriekš minētos apstākļus, nepieprasot pamatojumu no apdrošināšanas atlīdzības pieprasītāja, neskatoties uz acīmredzamo apdrošināšanas nemēja un tā kopīpašnieku bezdarbību, varēja bezstrīdīgi izmaksāt apdrošināšanas prasītajam prasības pieteikumā norādīto zaudējumu atlīdzību un šobrīd regresa kārtībā prasīt, lai atbildētājs atlīdzina nesamērīgi lielus zaudējumus, kurus pats prasītājs un apdrošināšanas saņēmējs varēja novērst vai mazināt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta 1.daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savu prasījumu. Prasītājs nav iesniedzis tiesai un otrai pusei nedz līgumu par remontdarbu veikšanu, nedz arī dokumentus, kas apliecina maksājumus par paveiktajiem remontdarbiem un iegādātajiem materiāliem, nav iesniegti arī fotouzņēmumi, kas paradītu dzīvokļa stāvokli pirms un pēc remonta un pieradītu paveikta remonta samērojamību ar iepriekš bijušo. Tātad nav pieradīts prasīta atlīdzinājuma apmērs (sākotnējā aktā tās nav norādīts).

Minētie pierādījumi ir nepieciešamais priekšnoteikums zaudējumu atlīdzībai. Kā norādīts LR Augstākās tiesas senāta Civillietu departamenta 2006.gada 6.septembra spriedumā lietā SKC 475 - zaudējumu atlīdzību var prasīt par jau paveiktajiem remontdarbiem, nevis priekšā stāvošiem. Priekšā stāvošs zaudējums dod tiesības uz nodrošinājumu, bet ne uz atlīdzību.

Atbildētājs citējis arī izvilkumus no dažādu lietu spriedumiem, bet nav atklāti šo lietu faktiskie apstākļi, līdz ar ko nav redzams vai tie ir identiski izskatāmajai lietai.

Tādejādi atbildētājs uzskata, ka prasītājs nav pierādījis remontdarbu paveikšanas faktu un zaudējumu atlīdzības prasījumu. Prasītājs nav pierādījis atbildētāja prettiesisku rīcību vai bezdarbību, zaudējumu esamību un apmēru, cēloņsakarību starp prettiesisku rīcību, līdz ar to prasība ir noraidāma pilnā apmērā.

Turklāt tiesai ir jāvērtē noilguma iestāšanās. Prasība celta pēc trīs gadu notecējuma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[26] pantu tiesa, ievērojot Civilprocesa likumā paredzētos izņēmumus, iztiesā lietu tiesas sēdē, ja ir saņemts puses pamatots lūgums un tiesa atzīst par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē. Tiesa var lietu iztiesāt tiesas sēdē arī pēc savas iniciatīvas. Ja tiesa atsaka lūgumu iztiesāt lietu tiesas sēdē, to norāda spriedumā.

Ņemot vērā, ka atbildētāja pārstāvis paskaidrojumos formāli norādījis, ka nepieciešams lietu izskatīt mutvārdu procesā, konkrēti nepamatojot šādu lūgumu, lietā saņemti izvērsti atbildētāja paskaidrojumi, kuros izklāstīti argumenti un iebildumi pret celto prasību, tiesa atzīst par pietiekamiem lietas izskatīšanai rakstveida paskaidrojumus un lietas materiālos esošos pierādījumus, neuzskata par nepieciešamu un lietderīgu lietu iztiesāt tiesas sēdē.

Tiesa, novērtējusi prasības pieteikumā un atbildētāja paskaidrojumos norādītos argumentus un apsvērumus, pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnā apmērā.

Civilprocesa likuma 250.[26] panta ceturtajā daļā noteikts, ka tiesa arī pēc savas iniciatīvas šā panta sestajā daļā noteiktajā kārtībā var sastādīt spriedumu atbilstoši šā likuma 193.pantā noteiktajam sprieduma saturam.

Tiesa uzskata, ka civillietā sastādāms spriedums atbilstoši šā likuma 193.pantā noteiktajam sprieduma saturam.

Tiesa secina, ka lietā nepastāv strīds par to, ka /pers. A/, kā apdrošinājuma ņēmēja, ir apdrošinājusi apdrošināšanas objektu /adrese/, bet prasītājs kā apdrošinātājs ir izsniedzis Privātpersonu īpašuma apdrošināšanas polisi Nr./numurs A/ (lietas 26.– 31. lapas) ar apdrošināšanas periodu no 2017.gada 7.novembra līdz 2018.gada 6.novembrim.

No apdrošināšanas polises Nr. /numurs A/ redzams, ka apdrošināts arī noplūdes no inženierkomunikācijām risks ar pašrisku EUR 140,00.

Tāpat, lietā nav strīda par to, ka atbildētājs ir dzīvojamās mājas /adrese/ apsaimniekotājs un par to, ka apdrošināšanas periodā notikusi apdrošinātā nekustamā īpašuma /adrese/ appludināšana.

Redzams, ka 2018.gada 11.maijā atbildētājs sastādījis Aktu par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem (lietas 20.-21.lapas). Ar minēto aktu konstatēts, ka apdrošinātā nekustamā īpašuma /adrese/ gaiterī, vannas istabā un tualetē ir bojātas tapetes un griesti sakarā ar to, ka ir notikusi noplūde no karstā ūdens stāvvada. Saliešanas iemesls – stāvvada iekšēja korozija.

Lietas materiāliem pievienota tāme (lietas 23.-24.lapa), no kuras redzams, ka /pers. A/ nodarītie zaudējumi ir aprēķināti 544,22 EUR apmērā.

No lietā esošā konta izraksta (lietas 32.lapa) redzams, ka ar 2018.gada 24.maija maksājuma uzdevumu Nr.457742 prasītājs veicis apdrošināšanas atlīdzības 404,22 EUR apmērā samaksu /pers. A/, tas ir, no aprēķinātā zaudējuma apmēra 544,22 EUR atņemts pašrisks EUR 140,00.

No lietas materiāliem ir redzams, ka prasītājs ir vērsies pie atbildētāja ar pretenziju par zaudējumu 404,22 EUR apmērā atlīdzināšanu regresa kārtībā, taču atbildētājs nav atzinis iesniegto pretenziju par zaudējumu atlīdzināšanu (lietas 15.-16.lapas).

Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus.

Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Lietā pastāv strīds par to, vai atbildētajam ir pienākums atlīdzināt izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmēru prasītājam un par to, vai šķidruma noplūdes rezultātā nodarītie zaudējumi radušies atbildētāja darbības vai bezdarbības rezultātā.

Civillikuma 1772.pantā noteikts, ka jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums, vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums. Minētās tiesību normas mērķis ir noteikt jau cēlušos zaudējumu veidus. Atbilstoši tās saturam cēlušies zaudējumi var būt divu veidu – tagadējās mantas samazinājuma un sagaidāmās peļņas atrāvuma veidā. Tagadējās (esošās) mantas samazinājums rodas gadījumā, kad ķermeniskai lietai tiek nodarīti bojājumi. Ķermeniskās lietas īpašnieks tā rezultātā cieš zaudējumus, jo bojājumu rezultātā attiecīgā lieta ir zaudējusi savas sākotnējās īpašības. Nepieciešamo līdzekļu apmērs, lai bojātā lieta atgūtu savu iepriekšējo stāvokli, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis esošās mantas samazinājums, citiem vārdiem sakot, kādā apmērā mantas īpašniekam nodarīti zaudējumi tagadējās mantas samazinājuma veidā.

Savukārt Civillikuma 1786.pants nosaka, ka novērtējot zaudējumus, jāievēro nevien galvenās lietas un tās piederumu vērtība, bet arī pamețums, kas netieši nodarīts ar zaudējuma nesēju notikumu, un atrautā peļņa. Atbilstoši šai likuma normai, zaudējumu summu veido bojāto lietu atjaunošanas vērtība – šajā gadījumā atlīdzības izmaksa atlīdzības saņēmējam.

Pamatojoties uz likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu apdrošinātājs, kas ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, izmaksātās summas apmērā pārņem apdrošinātā prasības tiesības pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumiem (..).

Tiesa atzīst par pierādītu, ka nekustamam īpašumam /adrese/ nodarīti zaudējumi 404,22 EUR apmērā, kas /pers. A/ izmaksāti kā apdrošināšanas atlīdzība. Zaudējumu apmēru pierāda īpašuma apdrošināšanas atlīdzības eksperta /pers. C/ 2018. gada 05.mēnesis sastādītā tāme objekta atjaunošanai pēc nopludināšanas, kuru ir pārbaudījis un parakstījis arī /pers. B/, kurš ir prasītāja pieaicināts sertificēts būvspeciālists (lietas 23.-25.lapas).

Redzams, ka minēto tāmi prasītājs 2018.gada 23.augustā kopā ar pretenziju ir nosūtījis atbildētājam (lietas 15.-16.lapas).

Tiesa atzīst par pierādītu, ka apdrošinātais nekustamais īpašums /adrese/, ir ticis appludināts sakarā ar noplūdi no karstā ūdens stāvvada. Tiesas

ieskatā to pierāda paša atbildētāja 2018.gada 11.maija Akts par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem (lietas 20.-21.lapas).

Saskaņā ar Civillikuma 1635. pantu katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums, dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Darbība šī panta izpratnē jāsaprot plašākā nozīmē, aptverot ne vien darbību, bet arī atturēšanos no tās, tas ir, bezdarbību.

Saskaņā ar Civillikuma 1775. pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

Savukārt Civillikuma 1779.pants paredz, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Dzīvokļa īpašuma likuma 2.panta otrajā daļā noteikts, ka dzīvokļa īpašums kā lietu kopība sastāv no atsevišķā īpašuma un attiecīgas kopīpašuma domājamās daļa; 3.panta pirmā daļa noteic, ka atsevišķais īpašums ir dzīvojamā mājā esoša būvnieciski norobežota un funkcionāli nošķirta telpa vai telpu grupa, kura kā dzīvoklis, neapdzīvojamā telpa vai mākslinieka darbnīca iezīmēta būves kadastrālās uzmērīšanas lietā. Minētā panta otrās daļas 2.punkts noteic, ka atsevišķā īpašuma elementi ir inženiertīkli un inženierkomunikācijas līdz kopīpašuma stāvvadiem. Savukārt minētā likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka kopīpašumā esošajā daļā ietilpst (..) kā arī dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas, iekārtas un citi ar dzīvojamās mājas ekspluatāciju saistīti funkcionāli nedalāmi elementi, kas nepieder pie atsevišķā īpašuma (tai skaitā atsevišķā īpašuma robežās esošie sildelementi, ja to funkcionālā darbība ir atkarīga no kopīpašumā esošajām inženierkomunikācijām).

Tiesa atzīst, ka karstā ūdens stāvvads ir dzīvojamās mājas kopīpašuma daļa, kuras uzturēšana kārtībā ir atbildēja kompetencē. Atbildētājs lietā nav iesniedzis nekādus pierādījumus tam, ka būtu pienācīgi izpildījis no likuma izrietošos pienākumus dzīvojamās mājas uzturēšanā un apsaimniekošanā, lai novērstu komunikāciju bojājumus un attiecīgi zaudējumu rašanos.

Tiesas ieskatā formāla apskates aktu aizpildīšana nepierāda pienācīgu apsaimniekotāja pienākumu izpildi, jo kā redzams no lietas materiāliem, tad, neskatoties uz apsekošanā konstatēto par karstā ūdens stāvvadu apmierinošu stāvokli (lietas 80.lapa), noticis stāvvada bojājums, kas novedis pie zaudējumu nodarīšanas dzīvoklim. Bez tam atbildētājs nenoliedz, ka atsevišķo dzīvokļu īpašumos esošos stāvvadus nemaz nav apsekojis.

Saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas „d" apakšpunktu dzīvojamās mājas apsaimniekotājam un pārvaldītājam, tātad, atbildētājam noteikta obligāti veicamā pārvaldīšanas darbība – dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 16.panta otrajā daļā noteikts, ka par likuma prasību neievērošanu, veicot pārvaldīšanas uzdevumu, pārvaldnieks atbild likumā noteiktajā kārtībā.

Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumi Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 2.punkts noteic, ka dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu veic, lai nodrošinātu dzīvojamās mājas uzturēšanu (fizisku saglabāšanu) visā tās ekspluatācijas laikā un nepieļautu apdraudējuma iestāšanos.

Šo pašu noteikumu 3.punkts noteic, ka dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju tehnisko stāvokli nosaka vizuālajā pārbaudē. Pārbaudes faktu fiksē dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā.

Atbildētājs lietā iesniedzis 2018.gada 4.jūnija dzīvojamās mājas /adrese/ vizuālās apsekošanas aktu (lietas 78.-84.lapas), no kura redzams, ka ir veikta vienreizēja dzīvojamās mājas vizuāla apsekošana. Taču šāda apsekošana un sastādītais akts neatbrīvo atbildētāju no normatīvajos aktos noteiktā pienākuma un atbildības – katras konkrētas inženierkomuniācijas apsekošanu veikt reizi mēnesī atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 13.punkta prasībām.

Bez tam, šis akts sastādīts jau pēc dzīvokļa saliešanas, kas notika 27.04.2018., bet aktā norādīts, ka komunikācijas ir apmierinošā stāvokli, kas vērtējams kritiski, jo jau bijis vismaz viens stāvvada bojājums nolietošanās dēļ.

Līdz ar norādīto tiesa konstatē, ka lietas materiālos neatrodas pierādījumi, kas pierāda dzīvojamās ēkas inženierkomunikāciju apsekošanu atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" prasībām.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos nav apstrīdējis to, ka dzīvojamās mājas cauruļvadu apsaimniekošana un uzturēšana kārtībā ir atbildētāja pienākums.

Atbildētājs uzskata, ka dzīvojamās mājas /adrese/iedzīvotājiem bija labi zināms karstā ūdens kanalizācijas stāvvadu stāvoklis, jo ziņas par nepieciešamību nomainīt komunikācijas, kurām ir beidzies ekspluatācijas termiņš tika iekļautas dzīvojamai mājai nepieciešamo remontdarbu apkopojumā sākot jau no 2014.gada.

Atbildētājs norāda, ka dzīvokļu īpašnieki tika rakstiski brīdināti, ka gadījumā, ja netiks pieņemts lēmums par konstruktīvo elementu un inženierkomunikāciju nomaiņu, kā arī darbu veikšanai nepieciešamā finansējuma nodrošināšanu, dzīvojamās mājas pārvaldnieks neuzņemsies atbildību par sekām, kas var iestāties. Sagatavojot dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumu 2014.gadam, atbildētājs sarakstā iekļāvis karstā ūdens apakšējās sadales nomaiņu, norādot, ka šo darbu veikšanai dzīvokļu īpašniekiem ir jāveic naudas līdzekļu uzkrājumus (lietas 85.lapa).

Sagatavojot dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumu 2016.gadam, atbildētājs sarakstā iekļāvis karstā ūdens apakšējās sadales cauruļvadu nomaiņu, taču šo darbu veikšanu remontdarbu izmaksās nav iekļāvis (lietas 87.lapa).

Sagatavojot dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumu 2018.gadam, atbildētājs sarakstā iekļāvis karstā ūdens apakšējās sadales cauruļvadu nomaiņu un karstā ūdens apakšējās sadales noslēgarmatūras nomaiņu/uzstādīšanu, norādot, ka minētajiem inženierkomunikāciju iekārtām ir beidzies ekspluatācijas termiņš. Plānotais karstā ūdens apakšējās sadales cauruļvadu nomaiņas veikšanas laiks paredzēts 2018.gadā, izmantojot finansējumu no dzīvokļu īpašnieku veikto naudas līdzekļu uzkrājumu (lietas 88.lapa).

No iepriekš minētajiem dokumentiem gan neizriet atbildētāja apgalvotais par to, ka dzīvokļu īpašnieki būt brīdināti par visu karstā ūdens stāvvadu slikto stāvokli, jo kā redzams no dokumentiem, tad tajos iekļauta tikai norāde uz karstā ūdens apakšējās sadales cauruļvadu nomaiņas nepieciešamību, bet konkrētajā gadījumā konstatēts vertikālā stāvvada bojājums.

Atbildētājs paskaidrojumos atsaucas, ka dzīvokļa īpašniekus informējis par cauruļvadu kritisko stāvokli, bet līdz šim laikam dzīvokļa īpašnieki nav lēmuši par šo nolietoto inženierkomunikāciju nomaiņu un nepieciešamā finansējuma nodrošināšanu, līdz ar ko šādi līdzekļi nomaiņai netika uzkrāti.

Noteikumu Nr.907 4.1. un 17.15.punkts, iztulkojot minētās normas kopsakarā, ļauj secināt, ka inženierkomunikāciju nolietojuma gadījumā jāveic ārpuskārtas remonts konstatēto bojājumu savlaicīgai novēršanai. Lēmumu par ārpuskārtas remontu pieņem pārvaldītājs (15.1.punkts), par kādu atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 1.panta 3.punktam atzīstams dzīvojamās mājas īpašnieks vai pārvaldnieks, kas ir tam pilnvarots.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 10.panta trešajā daļā un Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta 2.punktā ietverts vispārīgs noteikums, ka pārvaldīšanas uzdevuma izpildei nepieciešamo finansējumu nodrošina dzīvokļa īpašnieks. Tomēr nedz minētajos likumos, nedz Noteikumos Nr.907 nav reglamentēta pārvaldnieka rīcība gadījumā, kad, no vienas puses, konstatēti dzīvojamās mājas un tajā esošo iekārtu vai inženierkomunikāciju bojājumi, kas rada būtisku apdraudējumu, tādējādi prasot ātras un efektīvas darbības, lai avārijas situācija tiktu novērsta, bet, no otras puses, šādu ārpuskārtas remontdarbu veikšanai trūkst finansiālā nodrošinājuma (Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 9.novembra spriedums

lietā Nr.SKC-264/2016).

Lietā nav strīda par to, ka dzīvojamā māja /adrese/ atrodas atbildētāja pārvaldīšanā.

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā piemērojams Ministru kabineta 2017.gada 21.jūlija noteikumu Nr.408 „Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.408) 2.punkts, kas reglamentē kārtību, kādā pārvaldnieks, t.i., atbildētājs, balstoties uz dzīvojamās mājas tehniskās apsekošanas rezultātā iegūto informāciju, noteic ar dzīvojamās mājas uzturēšanu saistītās izmaksas un aprēķina maksu par pārvaldīšanas pakalpojumiem nākamajam kalendāra gadam.

Tiesa atzīst par nepamatotiem atbildētāja iebildumus karstā ūdens stāvvada nemainīšanai dzīvokļa īpašnieku iniciatīvas trūkumu dēļ.

Kā izriet no Noteikumiem Nr.408, tajos regulēta pārvaldnieka aprēķinātās pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas saskaņošanas ar dzīvokļu īpašniekiem procedūra, nevis lēmuma par uzkrājumu veidošanu pieņemšanas kārtība. Prasība vērsta uz to, lai noskaidrotu, vai nolietotā karstā ūdens stāvvada maiņa bija atbildētāja obligāti veicama pārvaldīšanas darbība, ja dzīvokļu īpašnieki par to nav lēmuši un nav veikuši apsaimniekošanas uzkrājumus minētā stāvvada nomaiņai.

Ārpuskārtas remontam, kura izmaksas sedzamas no saņemtajiem pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksājumiem, nav nepieciešams īpašs dzīvokļu īpašnieku akcepts. Tas, ka dzīvojamās mājas komunikācijas ir neapmierinošā stāvoklī un tāpēc ir nepieciešama tā nomaiņa, nenozīmē, ka pārvaldnieks būtu atbrīvojams no pienākuma veikt pasākumus komunikāciju nomaiņā un iespējamo ūdens stāvvadu plīsumu novēršanā. Šāda atziņa pausta Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 9.novembra spriedumā lietā Nr.SKC 264/2016, pārbaudot apelācijas instances tiesas sprieduma pareizību līdzīgā lietā par zaudējumu piedziņu no dzīvojamās mājas pārvaldītāja un pārvaldītāja pienākumu veikt pasākumus lokālu jumta bojājumu novēršanā, kas atzīti par obligāti veicamajām darbībām.

Atbilstoši Noteikumu Nr.408 21.punktam, ja dzīvojamai mājai ir radusies vai var rasties avārijas situācija, kas var apdraudēt personas dzīvību, veselību vai īpašumu, pārvaldniekam piešķirtas tiesības papildus noteiktajiem pārvaldīšanas maksājumiem pieprasīt un dzīvokļu īpašniekiem ir pienākums segt par ārpuskārtas remontu iztērētos līdzekļus. No minēto noteikumu tvēruma, neizriet nedz tas, ka jautājuma par avārijas situācijas novēršanu izlemšana ietilpst vienīgi dzīvokļu īpašnieku ekskluzīvā kompetencē, nedz arī tas, ka ārpuskārtas remonta neveikšanu attaisnotu līdzekļu trūkums.

Nav pamatoti atbildētāja iebildumi par to, ka, iedzīvotājiem bija zināms karstā ūdens stāvvadu stāvoklis, jo par nepieciešamību tos nomainīt iedzīvotāji informēti jau sākot no 2013.gada, un līdz ar to atbildētājs izpildījis Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā noteiktos pārvaldītāja pienākumus. Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums neparedz dzīvokļu īpašnieku brīdināšanu par komunikāciju tehnisko stāvokli. Savukārt Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 14.panta trešajā daļā noteiktais pienākums rakstveidā brīdināt dzīvojamās mājas īpašnieku par nepieciešamajiem steidzami veicamajiem pasākumiem dzīvojamās mājas pasargāšanai no bojāejas, sabrukuma vai izpostījuma, nav attiecināms uz brīdināšanu par komunikāciju tehnisko stāvokli.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrā daļas 1.punkta „d" apakšpunkts paredz pārvaldītāja pienākumu komunikāciju remontdarbus veikt kā ārpuskārtas remontu, neatkarīgi no tā, vai dzīvokļu īpašnieki par to ir vai nav lēmuši.

Atbildētājs, apsaimniekojot konkrēto nekustamo īpašumu, savus pienākumus veicis tikai formāli, nepievēršot lielāku rūpību savu pienākumu pildīšanai, no kā izriet, ka atbildētāja bezdarbība ir pierādīta. Atbildētājam, rīkojoties pēc labākās gribas un kā krietnam saimniekam, tas ir, veicot mājas komunikāciju apsekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tehniskās apkopes un kārtējos nepieciešamos remontdarbus, būtu bijušas visas iespējas nepieļaut un savlaicīgi novērst lietā pierādīto karstā ūdens stāvvada bojājumu.

Senāts ir atzinis, ka naudas līdzekļi, kas nepieciešami iepriekšējā mantiskā stāvokļa atjaunošanai, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis cietušā esošās mantas samazinājums, proti, kādā apmērā mantas īpašniekam nodarīti zaudējumi tagadējās mantas samazinājuma veidā. Tāpēc, apstāklim, vai norādītais stāvoklis reāli ir ticis atjaunots, cietušajam veicot attiecīgus mantiskus ieguldījumus, nav izšķirošas nozīmes, un tas nevar būt pamats tiesību aizskārēja atbrīvošanai no civiltiesiskās atbildības jeb zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma (Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 7.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC–7/2016 11.2.2.punkts).

Nepieciešamo līdzekļu apmērs, lai bojātā lieta atgūtu savu iepriekšējo stāvokli, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis esošās mantas samazinājums. Tādēļ vērtējot to, kādā apmērā atlīdzināmi zaudējumi, ir ņemams vērā tas, cik naudas līdzekļi ir ieguldāmi nepieciešamajos remontdarbos, lai atjaunotu dzīvokli tādā stāvoklī, kāds tas bija pirms saliešanas.

Pats atbildētājs neapstrīd faktu, ka dzīvoklim saliešanas gadījums ir radījis bojājumus.

Lietā ir iesniegta tāme (lietas 23.-24.lapas), kas kalpoja par pamatu prasītājam noteikt apdrošinātajai personai izmaksājamo naudas summu. Tiesai nav pamata apšaubīt tāmē veikto materiālu un nepieciešamā darba aprēķinu, lai atjaunotu dzīvokli tādā stāvoklī, kāds tas bija pirms tā saliešanas.

Tiesa atzīst, ka lietā konstatēti visi tiesību teorijā atzītie zaudējumu atlīdzības pienākuma priekšnoteikumi: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību.

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā pierādīta atbildētāja neattaisnojamā bezdarbība, neveicot karstā ūdens stāvvada nomaiņu, kā rezultātā prasītājam radīti zaudējumi izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā 404,22 EUR.

Atbildētājs līdz lietas izskatīšanas dienai zaudējumus nav atlīdzinājis.

Tiesa pievienojas tiesību zinātnē paustajam viedoklim, ka minētās tiesību normas izpratnē, zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tikai tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi: 1) nodarītāja prettiesiskā rīcība; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars *(Kalvis Torgāns, Saistību tiesības I daļa, TNA, Rīga, 2006, 246.lpp)*.

Pie šādiem apstākļiem tiesa secina, ka atbildētāja obligātā pienākuma – inženierkomunikāciju apsekošanas un uzturēšanas kārtībā pienācīga neveikšana ir atzīstama par bezdarbību, kuras sekas bija karstā ūdens stāvvada bojājums un dzīvokļa Nr./adrese/appludināšana.

Tiesa atzīst par nepamatotu atbildētāja atsaukšanos uz noilgumu, jo esot pagājuši vairāk kā trīs gadi no notikuma. Prasība nav celta par kāda komercdarījuma izpildi, uz kuru varētu tikt attiecināts noilguma termiņš 3 gadi, bet gan par ārpuslīgumiska zaudējuma piedziņu, kur piemērojams vispārējais Civillikumā paredzētais noilguma termiņš – 10 gadi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda cita starpā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Likumisko procentu apmērs noteikts Civillikuma 1765.pantā, tas ir, seši procenti no simta gadā. Savukārt Civillikuma 1763.panta 1.punkts paredz, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Pamatojoties uz minēto tiesību normu, tiesa atzīst prasītāja tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus 6% apmērā gadā no galvenā parāda summas (404,22 EUR) par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), ievērojot Civillikuma 1763.pantu, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piesprież no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.[..].

Prasības pieteikumā lūgts piedzīt prasītāja labā no atbildētāja prasītāja samaksātos tiesas izdevumus – valsts nodevu 70 EUR apmērā (lietas

14.lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 EUR apmērā (lietas 13.lapa). Pie minētajiem apstākļiem prasītāja labā no atbildētāja piedzenami tiesas izdevumi kopā 75,47 EUR apmērā.

Prasītājs lūdzis tiesu piedzīt no atbildētāja izdevumus par advokāta palīdzības saņemšanu 60,63 EUR apmērā.

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas pirmais punkts paredz, ka izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 EUR, atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas.

Turklāt Civilprocesa likuma 44.panta ceturtā daļa noteic, ja prasība ir izskatīta tikai pirmās instances tiesā, atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai nedrīkst pārsniegt 50 procentus no šā panta pirmajā daļā noteiktā maksimālā atlīdzības apmēra.

Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji [..].

Lietā iesniegts maksājuma uzdevums, no kura redzams, ka prasītājs samaksājis zvērinātam advokātam Elvijam Vēberam 73,36 EUR par juridisko palīdzību lietā /numurs C/.

No citiem lietas materiālos esošajiem dokumentiem redzams, ka minētais ir prasītājas apdrošināšanas lietas numurs (sk. lietas 15., 23.lapu).

Tā kā prasība par zaudējumu piedziņu apmierināta, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 44.panta noteikumiem no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami izdevumi advokāta palīdzības samaksai 60,63 EUR apmērā, kas atbilst likumā noteiktajam atlīdzināmo izdevumu apmēram. Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam, atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pamatojoties uz iepriekš minēto un vadoties no likuma ,,Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmās daļas, Civillikuma 1431., 1765., 1770., 1771., 1772., 1779.panta, Civilprocesa likuma 97., 193., 250.[25], 250.[26] un 250.[27]panta tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt pilnā apmērā.

Piedzīt no SIA ,,Rīgas namu pārvaldnieks" (reģistrācijas Nr. 40103362321) par labu If P&C Insurance AS Latvijas filiālei (reģistrācijas Nr.40103201449) zaudējumus 404,22 EUR, tiesas izdevumus 75,47 EUR un ar lietas vešanu saistītos izdevumus - izdevumus advokāta palīdzības samaksai 60,63 EUR, kopā 540,32 EUR (pieci simti četrdesmit *euro* un 32 centi).

Noteikt If P&C Insurance AS Latvijas filiālei (reģistrācijas Nr.40103201449) tiesības saņemt no SIA ,,Rīgas namu pārvaldnieks" (reģistrācijas Nr.40103362321) likumiskos nokavējuma procentus 6% apmērā gadā no galvenā parāda summas 404,22 EUR (četri simti četri *euro* un 22 centi) par laiku no sprieduma spēkā stāšanās līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Samaksa veicama If P&C Insurance AS Latvijas filiāles (reģistrācijas Nr.40103201449) norēķinu kontā Luminor Bank AS Latvijas filiāle, Nr.LV49RIKO0002010098407.

Termiņš sprieduma labprātīgai izpildei noteikts 30 dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Motivēts spriedums sastādīts 2021.gada 9.jūnijā, ko lietas dalībnieki var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas Kurzemes apgabaltiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.panta noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, iesniedzot apelācijas sūdzību Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnese I.Fišere